

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 174/2021

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα ΣΤ΄)
Συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2021**

(με χρήση τεχνολογικών μέσων σύμφωνα με την 507/2021 απόφαση της Προέδρου ΝΣΚ)

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Παναγιώτης Πανάγος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σταυρούλα Καλαμπαλίκη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 313956/26.11.2020 του Υποδιοικητή του e-Ε.Φ.Κ.Α./Γενική Διεύθυνση Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών/ Α΄Δ/νση Εφάπαξ Παροχών-Β΄Τμήμα Απονομής Εφάπαξ.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν: Δύναται η αιτούσα Α.Θ. να ζητεί βάσιμα επιστροφή εισφορών από το Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου(Ε.Τ.Ε.Μ.) και ήδη e-ΕΦΚΑ για το διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999 που αποτελεί «παράλληλο» χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.) από το οποίο έλαβε εφάπαξ βοήθημα ως προς το χρόνο αυτό.

.....
Για το παραπάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν , εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η Α.Θ., μόνιμη υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης, συνταξιοδοτήθηκε (λόγω γήρατος) με την με αριθ. 36122/2014 συνταξιοδοτική πράξη της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους από 8.8.2013, με συνολική συντάξιμη υπηρεσία διαδοχικής ασφάλισης 43 έτη, 8 μήνες και 4 ημέρες, και με την από 27.11.2015 συνταξιοδοτική πράξη του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης [ΕΤΕΑ (πρώην ΤΕΑΔΥ)] της χορηγήθηκε επικουρική σύνταξη από την ίδια ως άνω χρονοημερομηνία..

Από την ανωτέρω 36122/2014 συνταξιοδοτική πράξη και από το με αριθ. πρωτ.49873/25.10.2021 έγγραφο της Α' Δ/σης Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου Τομέα, (Τμήμα Πολιτικών Υπαλλήλων) το οποίο περιήλθε μετά το με αριθ. πρωτ. 396970/8.10.2021 έγγραφο του ΓΝΣ του e-ΕΦΚΑ, με το οποίο ζητήθηκαν διευκρινίσεις, προκύπτει ότι η Α.Θ. από 1.6.1966 έως 7.2.1999 υπήρξε ασφαλισμένη στο ΙΚΑ. Απασχολήθηκε στην Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία ΑΕ από 7.8.1978 έως 12.7.1992 οπότε και μεταφέρθηκε με τις διατάξεις ν.1943/1991, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, στη συνέχεια δε, διορίστηκε με τις διατάξεις του ν.2408/1996 σε συνιστώμενη οργανική θέση μόνιμου υπαλλήλου και υπηρέτησε ως τακτική υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης από 8.2.1999 έως 7.8.2013 ημερομηνία τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας της.

Περαιτέρω, από το με αριθ. πρωτ. 6403/2013 έγγραφο (Πινακίδα ανακεφαλαίωσης ημερών εργασίας) της Υποδιεύθυνσης Συγχωνευθέντων Ταμείων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (Τμήμα Γ', τ. Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου,) προκύπτει ότι, η Α.Θ. συμπλήρωσε 4.512 ημέρες εργασίας με ειδικότητα ασφαλιστέα στον Κλάδο Πρόνοιας του Ταμείου Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (εφεξής ΤΑΠΕΜ) από 1.10.1983 έως 31.1.1999.

Με την με αριθ.386511/2014 απόφαση του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (εφεξής Τ.Π.Δ.Υ.) η Α.Θ. έλαβε εφάπαξ βοήθημα για συνολικό χρόνο ασφάλισης 21 έτη και 0 μήνες. Ειδικότερα με το από 2.1.2018 υπηρεσιακό σημείωμα της Α' Διεύθυνσης Εφάπαξ Παροχών (Τομέας Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων) διευκρινίστηκε ότι η Α.Θ. δικαιώθηκε εφάπαξ βοηθήματος για το διάστημα από 8.2.1999 έως 7.8.2013 για την τακτική της υπηρεσία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, κατά το οποίο και επιβάλλονταν όλες οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Τ.Π.Δ.Υ., αλλά και

για το διάστημα από 28.8.1992 έως 7.2.1999, του οποίου αιτήθηκε την εξαγορά με την με αρ.πρωτ. 1943/16.3.1999 αίτησή της προς το Τ.Π.Δ.Υ.

2. Στη συνέχεια η ανωτέρω με την από 5.11.2014 αίτηση προς το Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (εφεξής ΤΑΠΙΤ), Τομέα Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου, αιτήθηκε την καταβολή εφάπαξ βοηθήματος και σε περίπτωση που δεν δικαιούταν, την επιστροφή των ασφαλιστικών της εισφορών. Σε απάντηση, με την από 6.6.2018 επιστολή, η Β΄ Διεύθυνση Εφάπαξ Παροχών/Β΄Τμήμα Απονομής Εφάπαξ του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (εφεξής Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) της υπέδειξε ότι, θα έχει δικαίωμα να ζητήσει ασφαλιστική παροχή από το Ταμείο, εφόσον προηγουμένως, ζητήσει την αναθεώρηση του εφάπαξ βοηθήματος που έλαβε από το Τ.Π.Δ.Υ. και μείωση του χρόνου ασφάλισης σε αυτό, χρόνος για τον οποίο προκύπτει ασφάλιση στον κλάδο Πρόνοιας του ΤΑΠΕΜ καθώς, και την επιστροφή σε αυτό, δηλαδή στο Τ.Π.Δ.Υ. της διαφοράς του εφάπαξ βοηθήματος που θα συνεπαγόταν η περικοπή του χρόνου. Αντί των ανωτέρω, η Α.Θ. ζήτησε την εκ νέου εξέταση του θέματός της (με την 148784/3.7.2018 αίτηση θεραπείας), οπότε με την με αριθ. 6485/20.9.2019 απόφαση της Διευθύντριας της Β΄ Διεύθυνσης Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., της εγκρίθηκε η χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος για το διάστημα από 1.1.1983 έως 27.8.1992, διάστημα που ήταν ασφαλισμένη στον κλάδο Πρόνοιας του ΕΤΕΜ και δεν είχε υπολογιστεί στο εφάπαξ του Τ.Π.Δ.Υ.. Κατόπιν των ανωτέρω, η αιτούσα επανήλθε με την με αριθ. πρωτ. 218510/16.10.2019 αίτησή της και ζήτησε την επιστροφή και καταβολή των εισφορών της για τον χρόνο ασφάλισής στο ΤΑΠΕΜ δηλαδή για το διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999.

Σε συνέχεια των παραπάνω, η ερωτώσα Υπηρεσία, αφού διευκρίνισε ότι, το χρονικό διάστημα 28.8.1992 έως 1.1.1999, για το οποίο η αιτούσα ζητεί την επιστροφή των ασφαλιστικών της εισφορών, αποτελεί «παράλληλο» χρόνο για τον οποίο εμφανίζεται ασφαλισμένη σε δύο φορείς Πρόνοιας, ήτοι στον Κλάδο Πρόνοιας του ΕΤΕΜ (ΤΑΠΕΜ) στον οποίο καταβλήθηκαν οι ασφαλιστικές εισφορές και στο Τ.Π.Δ.Υ. μέσω εξαγοράς, (με την με αριθ.πρωτ.1943/16.3.1999 αίτηση ζήτησε την εξαγορά του ανωτέρω χρόνου και με την 90//6.2.2004 απόφαση του Τ.Π.Δ.Υ ικανοποιήθηκε το αίτημά της, όπως προαναφέρθηκε) έθεσε υπόψη του ΓΝΣ του Ε.Φ.Κ.Α. τις διατάξεις του Κανονισμού του ΤΑΠΕΜ και του άρθρου 12 του ν. 1405/1983(Α΄180) και απηύθυνε το εν λόγω ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στα άρθρα 1 και 19 του ν. 1384/1983 (Α'106) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της Νομοθεσίας του Επικουρικού Ταμείου Εξόδου Γερόντων και Ανικάνων Εργατών Μετάλλου και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία "Επικουρικών Ταμείων Εξόδου Γερόντων και Ανικάνων Εργατών Μετάλλου" που ιδρύθηκε με το Ν.Δ. 5 /11 Νοεμβρίου 1935, (Α'539), μετονομάζεται σε "Επικουρικό Ταμείο Εργατούπαλλήλων Μετάλλου" (ΕΤΕΜ) .»

Άρθρο 19

«"1.Συνιστάται στο ΕΤΕΜ Κλάδος Προνοίας για τους ασφαλισμένους του Ταμείου, ο οποίος έχει οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια και αποκαλείται στο εξής για συντομία "Κλάδος".

2. Σκοπός του κλάδου είναι η χορήγηση εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος στους ασφαλισμένους ή τα μέλη της οικογένειας αυτών που θα συνταξιοδοτούνται μετά ένα χρόνο από την ισχύ του παρόντος...Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΤΕΜ και γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

3. Πόροι του Κλάδου είναι εισφορά των ασφαλισμένων εκ ποσοστού ένα στα εκατό (1%), η οποία υπολογίζεται στις αποδοχές τους στις οποίες υπολογίζονται οι εισφορές για τον Κλάδο Συντάξεως του Ταμείου.

4.

5. Με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Τ.Ε.Μ και γνωμοδότηση του ΣΚΑ, καθορίζεται ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης της εισφοράς τα πρόσωπα που δικαιούνται της εφάπαξ παροχής το ύψος του βοηθήματος, ο τρόπος απονομής αυτού, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για τη λειτουργία του Κλάδου.»¹

4. Στο άρθρο 25 του ν. 2676/1999 (Α'1) «Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις» ορίζεται:

«Συγχώνευση του Κλάδου Σύνταξης του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.»

Ο Κλάδος Σύνταξης του Επικουρικού Ταμείου Εργατούπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.), που συστάθηκε με το ν.δ. της 5/11.11.1935 (Α'539), συγχωνεύεται στον

¹ Τα άνω εντός “ “ εδάφια προστέθηκαν με την παράγραφο 7 του άρθρου 13 ν. 2335/1995(Α'185)

Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών, που λειτουργεί το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.).

Το Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.) μετονομάζεται σε Ταμείο Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑ.Π.Ε.Μ.) και διέπεται από τη νομοθεσία του Κλάδου Πρόνοιας του μετονομαζόμενου Ταμείου, εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 1 του ν. 2335/1995 (Α'185)..»

5. Στο άρθρο 104 του ν. 3655/2008 (Α'58) « Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» ορίζονται τα εξής:

ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΤΑΠΙΤ)

Άρθρο 104 «Σύσταση Ταμείου Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑΠΙΤ)»

1. Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑΠΙΤ), το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και έχει έδρα την Αθήνα/Εναρξη λειτουργίας του ΤΑΠΙΤ ορίζεται η 1η του έκτου μήνα μετά το μήνα δημοσίευσης του παρόντος νόμου.

2. Στο ΤΑΠΙΤ εντάσσονται από την έναρξη λειτουργίας του, ως Τομείς με πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια έκαστος:

α) το Ταμείο Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑΠΕΜ), ως Τομέας Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου, β) γ... ιβ) ...

3. Οι ανωτέρω Τομείς διέπονται από τις καταστατικές διατάξεις των αντίστοιχων εντασσόμενων Ταμείων και κλάδων, οι οποίες καθίστανται εφεξής καταστατικές διατάξεις των Τομέων αυτών, καθώς και τις διατάξεις της γενικότερης νομοθεσίας, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν.

4. Στους ανωτέρω Τομείς μεταφέρονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων των εντασσόμενων Ταμείων και κλάδων, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο ασφάλισης τους.

5. Εκκρεμείς αιτήσεις κατά το χρόνο έναρξης λειτουργίας του ΤΑΠΙΤ για την παροχή εφάπαξ βοηθήματος εξετάζονται από τον αντίστοιχο Τομέα.

6. Στα άρθρα 51 Α, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 1 Ν.4670/2020,(Α'43)², καθώς και στα άρθρα 74, 75, 77 και 84 του ν. 4387/2016 (Α 85) «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος

² Ισχύς, σύμφωνα με το άρθρο 108 του αυτού νόμου, από την 1.3.2020.

- Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» προβλέπονται τα εξής:

Άρθρο 51Α

«1....

2. Στον *ε-Ε.Φ.Κ.Α.* εντάσσεται από την 1.3.2020 το *Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.)*. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (*Ν.Π.Δ.Δ.*) με την επωνυμία *Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.)* καταργείται και ο *ε-Ε.Φ.Κ.Α.* καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτού. Στον *ε-Ε.Φ.Κ.Α.* εντάσσονται ο Κλάδος *Επικουρικής Ασφάλισης* και ο Κλάδος *Εφάπαξ Παροχών* του *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.* με πλήρη οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια έκαστος. Ο *ε-Ε.Φ.Κ.Α.* έχει ως σκοπό την ασφαλιστική κάλυψη όλων των υπακτέων στην ασφάλιση προσώπων του *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*, για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία, και τη χορήγηση των παροχών του *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*».

Άρθρο 74 «Μετονομασία *Ε.Τ.Ε.Α.* σε «*Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών*» («*Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*»)

«...

3. α. Το *Ε.Τ.Ε.Α.* μετονομάζεται σε «*Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών*» αποκαλούμενο εφεξής «*Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*». Το *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.* συγκροτούν δύο (2) κλάδοι, οι οποίοι λειτουργούν με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια: α) κλάδος *επικουρικής ασφάλισης* και β) κλάδος *εφάπαξ παροχών*, στους οποίους παρακολουθούνται αυτοτελώς οι εισφορές κάθε κλάδου.

β. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «*Ε.Τ.Ε.Α.*» νοείται εφεξής «*Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*».

Άρθρο 75 «Ένταξη Ταμείων Πρόνοιας στο *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*»

1. Στο τέλος του άρθρου 36 του Ν. 4052/2012 (Α' 41) προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Στον κλάδο *εφάπαξ παροχών* του *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.* εντάσσονται τα παρακάτω ταμεία, τομείς, κλάδοι και λογαριασμοί πρόνοιας ως εξής:

A. Το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (*Τ.Π.Δ.Υ.*) με τους Τομείς του:

α. Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων β. ..γ.... δ.

B. Το Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (*ΤΑΠΙΤ*) με τους Τομείς του:

α. Τομέα Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου

β.γ...

Άρθρο 77 «Πόροι του *Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.*»

Το άρθρο 38 του Ν. 4052/2012 (Α' 41) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 38

Πόροι είναι:

1. Τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων ή/και εργοδοτών, όπως αυτά προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία που διέπει τον κάθε κλάδο.

2. Τα έσοδα από τις προβλεπόμενες εισφορές υπέρ των ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών που εντάσσονται στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., οι πρόσοδοι περιουσίας, καθώς και η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών αυτών και κάθε άλλο έσοδο και πόρος που προβλέπεται στην οικεία νομοθεσία ή άλλες διατάξεις νόμων.»

Άρθρο 84 « Ενιαίος Κανονισμός Ασφάλισης και Παροχών Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.»

1. Η παρ. 1 του άρθρου 47 του Ν. 4052/2012 (Α` 41) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που εκδίδεται εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και αναλογιστική μελέτη, καταρτίζεται ο Ενιαίος Κανονισμός Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με τον οποίο κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο όλες οι ρυθμίσεις σχετικά με τα υπαγόμενα στην ασφάλιση πρόσωπα, τις ασφαλιστικές εισφορές και τους πόρους, το χρόνο ασφάλισης, την αναγνώριση συντάξιμου χρόνου και τον τρόπο εξαγοράς του, τα δικαιούμενα επικουρική σύνταξη ή εφάπαξ παροχή πρόσωπα, τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ή χορήγησης εφάπαξ παροχής, τον τρόπο υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης ή της εφάπαξ παροχής, την έναρξη και λήξη των παροχών, όπως αυτές καθορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και κάθε άλλη σχετική διάταξη"καθώς και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση που αφορά τη λειτουργία του κάθε κλάδου του ταμείου.»³

2. Μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών της προηγούμενης παραγράφου εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών και η γενικότερη νομοθεσία, εφόσον αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

7. Στα άρθρα 1 παρ.1 περ.α΄,14 παρ.1,17 εδ.α΄,18 παρ.1 της με αριθ. Φ. 30105 /4234/155/2004 (Β΄ 1191) υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση, συμπλήρωση και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του κανονισμού του Ταμείου Προνοίας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου» ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 1 (Σκοπός Υπαγόμενα πρόσωπα)

« 1. Σκοπός του ΤΑΠΕΜ είναι: α) η χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος ...»

³ *** Η παρ.1 τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο δεύτερο παρ.8 Ν.4393/2016,(Α΄106)

Άρθρο 14(Πρόσωπα δικαιούμενα Εφάπαξ βοηθήματος)

«Δικαιούχοι εφάπαξ βοηθήματος είναι:

1. Οι ασφαλισμένοι του ΤΑΠΕΜ που θα συνταξιοδοτηθούν από το φορέα κύριας και επικουρικής ασφάλισης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας.»

Άρθρο 17 (Χορηγούμενο ποσό εφάπαξ βοηθήματος σε περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης).

Για τον ασφαλισμένο του ΤΑΠΕΜ που ασφαλίστηκε διαδοχικά και σε άλλο ταμείο ή κλάδο που χορηγεί εφάπαξ παροχή, το ποσό του εφάπαξ βοηθήματος που προβλέπεται από το άρθρο 16 του παρόντος κανονισμού καθορίζεται αναλογικά για το κάθε ταμείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν.Δ.1405/1983 όπως ισχύει κάθε φορά.»

Άρθρο 18 (Επιστροφή ασφαλιστικών εισφορών σε μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος)

1. Ο ασφαλισμένος που δεν θα συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος, δικαιούται επιστροφής των ασφαλιστικών του εισφορών από το ΤΑΠΕΜ μετά από αίτησή του και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38 και 56 του Ν.2084/1992 όπως αυτές τροποποιήθηκαν από τις παρ.2 και 3 του άρθρου 9 του Ν.2335/1995 και ισχύουν κάθε φορά ...»

8. Στα άρθρα 2 παρ.4, 38 παρ.1 και 2, 39 παρ.1, 43, 56 παρ.1 και 2 και 58 του ν. 2084/1992(Α'165) « Αναμόρφωση της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις.»

ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2.

«Στον παρόντα νόμο οι παρακάτω όροι σημαίνουν αντίστοιχα: 1...2. ...3...

"4. Φορείς κοινωνικής ασφάλισης: Όλα τα ασφαλιστικά Ταμεία και οργανισμοί που λειτουργούν με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. και υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων". Επίσης φορείς ασφάλισης νοούνται τα Ταμεία ή Κλάδοι ή Λογαριασμοί, που λειτουργούν με την μορφή ν.π.ι.δ., οι υπηρεσίες και κάθε άλλος φορέας ανεξαρτήτως ονομασίας και νομικής μορφής, που χορηγούν περιοδικές παροχές υπό τύπο συντάξεων (κύριες και επικουρικές), βοηθημάτων ή μερισμάτων ή παροχές ασθένειας ή εφάπαξ βοηθήματα εφόσον καταβάλλεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικός πόρος...»

Άρθρο 38 «Προϋποθέσεις χορηγήσεως εφάπαξ βοηθήματος»

«1.Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου Ταμείου...

2. Στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοήθηματος κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα για το οποίο ασφαλίθηκαν σε φορέα πρόνοιας για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον τριών (3) ετών ή σε περίπτωση θανάτου αυτών στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει τον παραπάνω χρόνο ασφάλισης, μετά από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται οποτεδήποτε, επιστρέφονται οι ατομικές τους εισφορές, εντόκως, από το χρόνο είσπραξής τους με ετήσιο επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο.

Αύξηση ή μείωση του επιτοκίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων⁴.

Άρθρον 39. «Ασφάλιση σε ένα φορέα»

«1.Υποχρεωτική ασφάλιση επιτρέπεται σε ένα φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, ένα φορέα επικουρικής ασφάλισης, ένα φορέα ασφάλισης ασθένειας και ένα φορέα ασφάλισης πρόνοιας...»

Άρθρον 43. «Έκταση εφαρμογής-Τελικές διατάξεις τρίτου μέρους»

1.Οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 43 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι υπάγονται για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1.1.1993 και μετά, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

Άρθρο 56 «Προϋποθέσεις χορηγήσεως Εφάπαξ βοήθηματος.»

1.Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου ταμείου. Εφάπαξ βοήθημα χορηγείται στους κατά τις διατάξεις κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας δικαιούχους θανόντος ασφαλισμένου, εφόσον συντρέχουν οι χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω θανάτου που ισχύουν στο φορέα κύριας ασφάλισης.

"2. Στους μη δικαιούμενους Εφάπαξ βοήθηματος κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα για το οποίο ασφαλίστηκαν σε φορέα πρόνοιας για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον τριών (3) ετών ή σε περίπτωση θανάτου αυτών στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει τον παραπάνω χρόνο ασφάλισης, μετά από αίτηση τους, η οποία υποβάλλεται οποτεδήποτε, επιστρέφονται οι ατομικές τους εισφορές, εντόκως, από το χρόνο είσπραξής τους με ετήσιο επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο.

⁴ ***Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.9 Ν.2335/1995 (Α 185)

Αύξηση ή μείωση του επιτοκίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων".⁵

Άρθρο 58 «Έκταση εφαρμογής - Τελικές διατάξεις»

«1. Οι διατάξεις των άρθρων 44 έως 58 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις...»

9. Στο άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 4242/2014 «Ενιαίος Φορέας Εξωστρέφειας και άλλες διατάξεις» (Α' 50), έναρξη ισχύος 28.2.2014, ορίστηκε ότι:

«Α. ... Δ. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται επιστροφή εισφορών τα ποσά επιστρέφονται στον δικαιούχο κατά την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης του φορέα κύριας ασφάλισης. Για επιστροφή εισφορών χρόνου ασφάλισης έως 31.12.2013 η παροχή προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις των οικείων καταστατικών και τη γενικότερη νομοθεσία που ισχύουν μέχρι την ημερομηνία αυτή..... Ζ. Κάθε άλλη γενική ή ειδική ή καταστατική διάταξη που ορίζει διαφορετικά τα θέματα των προηγούμενων παραγράφων καταργείται».

10. Στο άρθρο 7 του ν.δ. 4202 της 19/19 Σ/βρίου 1961. Περί διατηρήσεως των εκ της κοινωνικής ασφαλίσεως δικαιωμάτων εις περιπτώσεις μεταβολής ασφαλιστικού φορέως (Α' 175), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 1405/1983 (Α' 180) ορίζονται τα ακόλουθα:

(Επικουρική Ασφάλιση - Ασφάλιση εφάπαξ παροχής)

1. Οι διατάξεις του παρόντος ν.δ/τος εφαρμόζονται ανάλογα και για την ασφάλιση στους οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης στις περιπτώσεις διαδοχικής υπαγωγής σε περισσότερους από ένα από τους οργανισμούς αυτούς. 2. Για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου οργανισμοί επικουρικής ασφάλισης θεωρούνται όλα τα ν.π.δ.δ. που χορηγούν περιοδικές παροχές, βοηθήματα ή μερίσματα, ως και κάθε άλλος οργανισμός που χορηγεί τέτοιες παροχές, ανεξάρτητα με την ονομασία και τη νομική του μορφή, εφόσον τα έσοδα αυτών από εργοδοτικές εισφορές κοινωνικούς πόρους ή άλλη επιχορήγηση υπερβαίνουν τα έσοδα από τις εισφορές των ασφαλισμένων. 3. Τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν διαδοχικά σε περισσότερα από ένα Ταμεία, Κλάδους ή Λογαριασμούς που χορηγούν εφάπαξ παροχές ανεξάρτητα με την ονομασία τους και τη νομική τους μορφή, μπορούν να ζητήσουν από τον καθέναν από τους οργανισμούς αυτούς ξεχωριστά, την

⁵ *** Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρ.9 Ν.2335/1995 (Α 185).

προσμέτρηση του χρόνου ασφάλισής τους στους άλλους οργανισμούς για τη θεμελίωση του δικαιώματος χορήγησης εφάπαξ παροχής.

Ο κάθε οργανισμός που υπολογίζει χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε στους άλλους οργανισμούς σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου θεωρεί ότι ο χρόνος αυτός διανύθηκε στην ασφάλισή του και εφαρμόζει τη νομοθεσία του, υπολογίζοντας το ποσό του εφάπαξ βοηθήματος με βάση το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, που διανύθηκε στους άλλους οργανισμούς και καταβάλλει στο δικαιούχο το ποσό του εφάπαξ βοηθήματος που βαρύνει αυτόν ανάλογα με το χρόνο που είχε στην ασφάλισή του. Για τον υπολογισμό του εφάπαξ βοηθήματος λαμβάνεται υπόψη, ως χρόνος ασφάλισης, ο χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, καθώς και ο χρόνος υπηρεσίας ή προϋπηρεσίας ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία του οργανισμού, ανεξάρτητα από την καταβολή ή μη ασφαλιστικών εισφορών.

11. Στα άρθρα 4 παρ.1 περ.α, 5 παρ.1 και 9 παρ. 2 και 3, του β.δ.3/13.7.1936 (Α'285) «Περί Οργανισμού του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων», όπως αυτά τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 1, 2 και 4 του π.δ.666/1978(Α'148), αντιστοίχως, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 4

«1. Ασφαλίζονται υποχρεωτικώς παρά τω Ταμείω πάντες οι Δημόσιοι Πολιτικοί υπάλληλοι (τακτικοί, μόνιμοι, δόκιμοι, έκτακτοι και επί θητεία) οι εκ του Δημοσίου Ταμείου και εις βάρος αυτού μισθοδοτούμενοι επί μηνιαίω μισθώ πλην: α..... και β..... Κατ' εξαίρεσιν οι ημερομίσθιοι ως και οι επί συμβάσει υπάλληλοι του Δημοσίου ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ή Οργανισμών, των το προσωπικόν υπάγεται εις την ασφάλισιν του Ταμείου, μονιμοποιούμενοι θεωρούνται και καθίστανται ησφαλισμένοι αφ' ης προσελήφθησαν ή αφ' ης κατηρίσθη η σύμβασις, υποχρεούμενοι εις αναγνώρισιν της υπό την ανωτέρω ιδιότητα παρασχεθείσης προϋπηρεσίας των και εξαγοράν αυτής κατά τας διατάξεις του Οργανισμού του Ταμείου".

Άρθρο 5

«1. Δικαίωμα λήψεως εφ' άπαξ βοηθήματος εκ του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων έχουν οι παρ' αυτώ ησφαλισμένοι υπό τινα των εκ άρθρω 4 παρ. 1 του Οργανισμού ιδιοτήτων και προϋποθέσεων οι δικαιωθέντες συντάξεως εκ του Δημοσίου Ταμείου, εφ' όσον συνεπλήρωσαν χρόνον ασφαλίσεως»

Άρθρο 9 «Χρόνος ασφαλίσεως»

2. Εις τον κατά την ανωτέρω παράγραφον χρόνον ασφαλίσεως προσμετρούνται ως χρόνος ασφαλίσεως: α) ... β) ... γ) τα μετά την ίδρυσιν του Ταμείου και προ της υπαγωγής εις την ασφάλισιν τούτου χρονικά διαστήματα, καθ' α ο ασφαλισμένος υπηρετεί εις το Δημόσιον ή Οργανισμόν, ούτινος το προσωπικόν υπάγεται εις την ασφάλισιν του Ταμείου, εφ' όσον πάντως ούτοι παρέσχον τας υπηρεσίας των υπό τινα των εν τη παρ. 1 του άρθρ. 4 του παρόντος αναφερομένων ασφαλιστέων περιπτώσεων,...

3....Χρόνος προϋπηρεσίας για τον οποίο ο ασφαλισμένος είχε υπαχθεί στην ασφάλιση άλλου ταμείου, κλάδου ή λογ/σμού πρόνοιας καθώς και χρόνος ο οποίος αναγνωρίζετο από προηγούμενο φορέα πρόνοιας που ήταν ασφαλισμένος, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί στο Ταμείο» (Το δεύτερο εδάφιο της παρ.3, όπως ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο πρώτο του π.δ.317/1996 (Α'216), τίθεται όπως αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ.1 του άρθρου μόνου της με αριθ. Φ.215/1763/1998 (Β'1242) απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων).

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, καθώς και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

12. Με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν.δ. 5/11-11-1935 (Α'539) συστάθηκε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Επικουρικών Ταμείων Εξόδου Γερόντων και Ανικάνων Εργατών Μετάλλου, (Ε.Τ.Ε.Γ.Α.Ε.Μ.), το οποίο με το άρθρο 1 του ν. 1384/1983 (Α'106) μετονομάστηκε σε «Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου» (Ε.Τ.Ε.Μ.), σκοπός του οποίου ήταν, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, η επικουρική ασφάλιση των ως άνω ασφαλισμένων κατά της αναπηρίας, γήρατος και θανάτου κατά τα οριζόμενα με το καταστατικό.

Το Ε.Τ.Ε.Μ., στο οποίο παρέμεινε ο Κλάδος Πρόνοιας και μετά τη συγχώνευση του Κλάδου Σύνταξης στο συσταθέν Ι.Κ.Α. - Τ.Ε.Α.Μ. (άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 2676/1999), μετονομάστηκε περαιτέρω σε Ταμείο Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑ.Π.Ε.Μ.). Εξάλλου, με το άρθρο 104 παρ. 1 του ν. 3655/2008 συστάθηκε το Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑ.Π.Ι.Τ.), στο οποίο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, εντάχθηκε μεταξύ άλλων Τομέων, με πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια και το Ταμείο Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων

Μετάλλου (Τ.Α.Π.Ε.Μ.), ενώ ρητά προβλέφθηκε ότι οι ανωτέρω Τομείς διέπονται από τις καταστατικές διατάξεις των αντίστοιχων εντασσόμενων Ταμείων και κλάδων, οι οποίες καθίστανται εφεξής καταστατικές διατάξεις των Τομέων αυτών, καθώς και τις διατάξεις της γενικότερης νομοθεσίας, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν.

Περαιτέρω, με το άρθρο 75 του ν. 4387/2016 εντάχθηκαν στον κλάδο εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. μεταξύ άλλων ταμείων, τομέων κλάδων και λογαριασμών πρόνοιας και το ΤΑΠΙΤ με τους τομείς του και επομένως με τον Τομέα Πρόνοιας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου, ενώ προβλέφθηκε ρητά ότι, μέχρι την έκδοση του Ενιαίου Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών και η γενικότερη νομοθεσία, εφόσον αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του αμέσως ανωτέρω νόμου. Σημειώνεται ότι από 1.3.2020 το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π έχει ενταχθεί στον e-ΕΦΚΑ.

Σκοπός του κλάδου πρόνοιας του Ε.Τ.Ε.Μ. σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 19 του ν. 1384/1983 ήταν η χορήγηση εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος στους ασφαλισμένους ή τα μέλη της οικογενείας αυτών, ταυτόσημου δε περιεχομένου ήταν και η διάταξη του άρθρου 1 εδ.α της υπ' αριθ. Φ3.30105 /4234 /155 /2004 (Β'1191) υπουργικής απόφασης με την οποία κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο ο Κανονισμός του ΤΑΠΕΜ. Στο δε άρθρο 18 του εν λόγω Κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «επιστροφή ασφαλιστικών εισφορών», προβλέπεται η επιστροφή των ασφαλιστικών εισφορών στον ασφαλισμένο που δεν θα συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος, μετά από αίτησή του, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38 και 56 του ν. 2084/1992, όπως αυτές τροποποιήθηκαν από τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 9 του ν. 2335/1995 και ισχύουν κάθε φορά.

13. Κατά γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, εφαρμοστέα και επί εφάπαξ ασφαλιστικών παροχών, (ΣΤΕ 3238/2011) το οικείο ασφαλιστικό δικαίωμα κρίνεται, κατ' αρχήν, με βάση το νομικό καθεστώς που ισχύει κατά το χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου (ΣΤΕ 910/2016, ΔΠΑ 4633/2019).

14. Κατά άλλη γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου οι εισφορές των ασφαλισμένων, οι οποίες καλύπτουν νομίμως χρόνο υποχρεωτικής ασφάλισης και περιλαμβάνονται μεταξύ των πόρων των ασφαλιστικών οργανισμών, με τους οποίους σχηματίζεται το ασφαλιστικό κεφάλαιο δεν επιστρέφονται σε αυτούς που τις κατέβαλαν και όταν ακόμη καθίσταται βέβαιο, εκ των πραγμάτων ότι δεν είναι εφικτή η χορήγηση ασφαλιστικών παροχών, χωρίς εξ αυτού του λόγου να καθίσταται

αδικαιολόγητα πλουσιότερος ο οικείος φορέας, καθόσον με κοινή συνεισφορά καλύπτονται οι ασφαλιστικοί κίνδυνοι μόνον εκείνων από τους ασφαλισμένους που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις παροχών. Η αρχή αυτή κάμπτεται μόνο όταν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη για επιστροφή των εισφορών (ΣΤΕ 746/2011, ΣΤΕ 3003/20057μ, ΣΤΕ 3251/1996, ΝΣΚ 656/2002, 198/2017) οπότε το επιστρεφόμενο ποσό θεωρείται και αυτό ασφαλιστική παροχή (ΝΣΚ 90/2017,198/2017 και Α.Στεργίου, Αρχές και κανόνες Κοινωνικής Ασφάλισης 2014 ,<https://open.courses.auth.gr>).

15. Με τη διάταξη του άρθρου 18 του κανονισμού λειτουργίας του Ταμείου Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑΠΕΜ), ο οποίος κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με την υπ' αριθ. Φ.30105/4234/155/2004 υπουργική απόφαση, προβλέφθηκε ρητά, με παραπομπή μάλιστα στις διατάξεις των άρθρων 38 και 56 του ν. 2084/1992, η επιστροφή των ασφαλιστικών εισφορών στους ασφαλισμένους εκείνους που δεν έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για χορήγηση και συνεπώς δεν δικαιούνται εφάπαξ βοηθήματος, εφόσον βεβαίως αυτοί υποβάλλουν σχετικό αίτημα στο ΤΑΠΕΜ προς τούτο.

16. Οι κοινές προϋποθέσεις που θέτουν οι ομοίου ακριβώς περιεχομένου διατάξεις των δύο ως άνω άρθρων (38 και 56 του ν. 2084/1992) στα οποία γίνεται ρητή παραπομπή, προκειμένου να επιστραφούν οι εισφορές στους ως άνω ασφαλισμένους, είναι: α) τα πρόσωπα αυτά να μη δικαιούνται εφάπαξ βοηθήματος κατά την αποχώρησή τους από την εργασία ή το επάγγελμα για το οποίο ασφαλίστηκαν σε φορέα πρόνοιας, β) η ασφάλιση τούτων σε φορέα πρόνοιας να έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρία (3) έτη και γ) να υποβάλλουν τα εν λόγω πρόσωπα μετά την οριστική αποχώρησή τους από τον φορέα πρόνοιας σχετική αίτηση, οπότε τους επιστρέφονται από αυτόν οι ατομικές τους εισφορές, εντόκως, από το χρόνο είσπραξής τους, με ετήσιο επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο, αυξομειούμενου του επιτοκίου τούτου με απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.⁶

17. Εξάλλου, κατά την ορθή ερμηνεία των διατάξεων των ανωτέρω δύο άρθρων, ως «μη δικαιούμενοι εφάπαξ βοηθήματος» κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμά τους, νοούνται οι μη δικαιούμενοι εφάπαξ βοηθήματος από τον

⁶ Η υπουργική αυτή απόφαση είναι η υπ' αριθμ. Φ.80000/οικ.26625/1319/17.11.2006 «Καθορισμός ετήσιου επιτοκίου επιστροφής εισφορών στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος (Β'1772/6.12.2006)

συγκεκριμένο φορέα πρόνοιας από οποίο αποχώρησαν και αιτούνται την επιστροφή των εισφορών και όχι από οποιονδήποτε άλλο φορέα πρόνοιας.

18. Περαιτέρω, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των διατάξεων , αφενός του άρθρου 43 παρ.1 του ν. 2084/1992, η οποία ορίζει ότι οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 43 του νόμου τούτου (άρα και αυτή του άρθρου 38) καταλαμβάνουν τους νέους ασφαλισμένους, δηλαδή εκείνους οι οποίοι μέχρι 31.12.1992 δεν είχαν δημιουργήσει ασφαλιστικό υποχρεωτικό δεσμό, λόγω απασχόλησης ή λόγω ιδιότητας, με το Δημόσιο ή με οποιοδήποτε φορέα ασφάλισης για οποιαδήποτε κατηγορία παροχής (κύρια σύνταξη, επικουρική σύνταξη, παροχές ασθενείας, παροχές πρόνοιας), ήτοι τα πρόσωπα εκείνα που πριν την ημερομηνία αυτή δεν ήταν ασφαλισμένα σε κανένα φορέα (εν προκειμένω πρόνοιας) και η ασφαλιστική σχέση δημιουργήθηκε για πρώτη φορά μετά την 1.1.1993 (ΣΤΕ 748/2010, ΣΤΕ 7μ.523/2009, 339-40/2009) και αφετέρου του άρθρου 58 παρ.1 του ν. 2084/1992, η οποία ορίζει ότι οι διατάξεις των άρθρων 44 έως και 58 του νόμου αυτού (άρα και η διάταξη του άρθρου 56) έχουν εφαρμογή στους (παλαιούς) δηλαδή στους υπαχθέντες για πρώτη φορά στην ασφάλιση των ανωτέρω φορέων μέχρι 31.12.1992, σαφώς προκύπτει ότι η διάταξη που τυγχάνει εφαρμογής στην προκείμενη περίπτωση , είναι αυτή του άρθρου 56 του ν. 2084/1992, καθόσον η εν λόγω ασφαλισμένη θεωρείται παλαιά ασφαλισμένη ως υπαχθείσα πολύ πριν την 1.1.1993 στην ασφάλιση του ΤΑΠΕΜ.

19. Συνεπώς η γενική διάταξη του άρθρου 56 του ν. 2084/1992, (στην οποία ρητά παραπέμπει η ειδική για το ΤΑΠΕΜ διάταξη του άρθρου 18 της Κωδικοποίησης του Καταστατικού του), με την οποία προβλέπεται επιστροφή των εισφορών, αποτελεί κάμψη της ανωτέρω εκτεθείσας αρχής του ασφαλιστικού δικαίου περί μη επιστροφής των καταβληθεισών στους ΦΚΑ εισφορών (ΝΣΚ 293/2017,665/1999).

20. Εξάλλου, η ίδια εξαίρεση από την ανωτέρω γενική αρχή του ασφαλιστικού δικαίου, επαναλήφθηκε και με τη διάταξη της περίπτωσης Δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν.4242.2014,⁷ η οποία καταλαμβάνει και την προκείμενη περίπτωση-ως εκ του χρόνου (5.11.2014) υποβολής της αίτησης επιστροφής ασφαλιστικών εισφορών από την αναφερόμενη στο ερώτημα ασφαλισμένη. Η διάταξη αυτή εισήγαγε – και σε επίπεδο τυπικού νόμου- ρητή και σαφή ρύθμιση, αντίθετη από αυτή του άρθρου 56 παρ.2 του ν. 2084/1992,προκειμένου να καθορισθεί σε κάθε περίπτωση, ο χρόνος επιστροφής των ατομικών εισφορών πρόνοιας, στο χρονικό σημείο έκδοσης της πράξης συνταξιοδότησης του εκάστοτε φορέα κύριας

⁷ ο οποίος άρχισε να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (28.2.2014) κατά το άρθρο 20 αυτού.

ασφάλισης, που είναι, κατά την ανωτέρω εκτεθείσα γενική αρχή, ο χρόνος επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου (AD HOC ΔΠΑ 4633/2019). Συνεπώς με την εν λόγω διάταξη, η οποία σημειωτέον ότι για την επιστροφή εισφορών χρόνου ασφάλισης έως 31.12.2013 (άρα και του επίμαχου, στην κρινόμενη περίπτωση, χρονικού διαστήματος 1992-1999) παραπέμπει, όσον αφορά στο ποσό της επιστρεπτέας παροχής, στην κείμενη νομοθεσία, δηλαδή στις διατάξεις των οικείων φορέων πρόνοιας και τη γενικότερη, συναφή με αυτές και ισχύουσα μέχρι την ημερομηνία αυτή νομοθεσία, δεν επέρχεται στέρση του δικαιώματος του ασφαλισμένου, αλλά απλά μετάθεση αυτού (ΔΠΑ 4633/2019). Ήδη με τη διάταξη του άρθρου 35 παρ. 7 εδ.α΄ του ν. 4387/2016 δόθηκε και πάλι η δυνατότητα επιστροφής στους μη δικαιούμενους εφάπαξ παροχής, των ατομικών τους ασφαλιστικών εισφορών, χωρίς χρονικές προϋποθέσεις, ύστερα από αίτησή τους, που υποβάλλεται μετά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, μαζί με τη συνταξιοδοτική απόφαση, θετική ή απορριπτική (ad hoc ΝΣΚ 293/2017).

21. Περαιτέρω και αναφορικά με το ζήτημα του εάν το χρονικό διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999, κατά το οποίο η αιτούσα την επιστροφή των εισφορών ήταν ασφαλισμένη σε δύο φορείς πρόνοιας για την ίδια απασχόληση και πιο συγκεκριμένα: α) στον κλάδο πρόνοιας του πρώην ΕΤΕΜ, για το οποίο είχαν γίνει οι νόμιμες κρατήσεις και β) στο πρώην ΤΠΔΥ, μέσω εξαγοράς, το οποίο είχε συνυπολογίσει τον εν λόγω χρόνο για τη χορήγηση μεγαλύτερου ποσού εφάπαξ στην ανωτέρω, θεωρείται χρόνος παράλληλης ή διαδοχικής ασφάλισης, διατυπώθηκαν δύο γνώμες:

22. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας που απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ασημίνα Ροδοκάλη, Διονύσιο Χειμώνα, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα και Παναγιώτη Πανάγο (ψήφοι έξι), με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 39 του ν. 2084/1992, όπως αυτό ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο της υποβολής της υπ' αριθμ. πρωτ. 1943/16-3-1999 αίτησης στο ΤΠΔΥ για την εξαγορά, δηλαδή μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 16 παρ. 1 ν. 2556/1997 (Α΄ 270/24.12.1997), καθιερώθηκε η αρχή της επιλογής ενός ασφαλιστικού φορέα για τα πρόσωπα τα οποία υπάγονται για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα. Τα πρόσωπα δηλαδή αυτά υπάγονται υποχρεωτικά, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 2084/1992, σε ένα μόνο φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, σε ένα φορέα επικουρικής ασφάλισης, σε ένα φορέα ασφάλισης ασθένειας και σε ένα φορέα ασφάλισης πρόνοιας. Έτσι, αν για κάποιον

ασφαλισμένο που ανήκει στην ανωτέρω κατηγορία συντρέχουν οι προϋποθέσεις για υποχρεωτική ασφάλισή του σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς φορείς οι οποίοι χορηγούν της ίδιας κατηγορίας παροχές (π.χ. λόγω της ίδιας ιδιότητας ή απασχόλησης ή λόγω διπλής απασχόλησης με διαφορετικούς φορείς ασφάλισης για κάθε απασχόληση), ο ασφαλισμένος αυτός θα ασφαλιστεί υποχρεωτικά σε ένα μόνο φορέα. Τον φορέα αυτό θα επιλέξει ο ίδιος ο ασφαλισμένος με υπεύθυνη δήλωσή του, που υποβάλλεται στους εργοδότες και στους φορείς ασφαλίσεως, το δικαίωμα δε επιλογής ασκείται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από το χρονικό σημείο κατά το οποίο δημιουργείται η υποχρέωση της ασφάλισης στον δεύτερο φορέα. Εξάλλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 43 του ν. 2084/1992, ως ασφαλισμένοι υπαγόμενοι στις διατάξεις του άρθρου 39 του νόμου αυτού νοούνται τα πρόσωπα τα οποία μέχρι 31.12.1992 δεν είχαν δημιουργήσει ασφαλιστικό υποχρεωτικό δεσμό, λόγω απασχολήσεως ή λόγω ιδιότητας, με το Δημόσιο ή με οποιοδήποτε φορέα ασφάλισης για οποιαδήποτε κατηγορία παροχής (κύρια σύνταξη, επικουρική σύνταξη, παροχές ασθένειας, παροχές πρόνοιας), δηλαδή τα πρόσωπα για τα οποία η ασφαλιστική σχέση δημιουργείται για πρώτη φορά μετά την 1.1.1993. Συνεπώς, αφού οι ανωτέρω διατάξεις δεν καταλαμβάνουν πρόσωπα τα οποία είχαν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα πριν από την 1.1.1993 (ΣΤΕ 748/2010 και 339/2009), η περίπτωση της ασφαλισμένης του ερωτήματος, που είχε υπαχθεί στην ασφάλιση κοινωνικοασφαλιστικού φορέα πριν την 1.1.1993, δεν κατελήφθη από την απαγόρευση της παράλληλης ασφάλισης που εισήγαγε η διάταξη του άρθρου 39 του ν. 2084/1992 [η εν λόγω ασφαλισμένη υπήχθη στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΤΕΜ το έτος 1983 (ήτοι πριν την 1-1-1993), μετά δε τη ημεροχρονολογία αυτή (και πιο συγκεκριμένα από το έτος 1999 και μετέπειτα) απασχολήθηκε στο Δημόσιο όπου και ασφαλίσθηκε με την ιδιότητα της τακτικής υπαλλήλου τούτου].

23. Επομένως, με την εκ μέρους της ασφαλισμένης εξαγορά του ως άνω επίμαχου χρόνου (28.8.1992 έως και 1.1.1999) του ΤΑΠΕΜ στο ΤΠΔΥ, που κατέστη έτσι, μετά την εξαγορά του αυτή, χρόνος παράλληλης ασφάλισης σε δύο Ταμεία Πρόνοιας (καθόσον η διάταξη του άρθρου 9 παρ. 3 του Οργανισμού του πρώην ΤΠΔΥ ρητά ορίζει ότι ο εξαγοραζόμενος, στις προβλεπόμενες από αυτόν περιπτώσεις, χρόνος, προσμετρείται και άρα εξομοιώνεται κατά πάντα, μετά την εξόφληση των αναλογουσών σε αυτόν εισφορών, με χρόνο διανυθέντα στην ασφάλιση του Ταμείου), ουδεμία διάταξη παραβιάστηκε και ιδίως εκείνη του ανωτέρω άρθρου 39 του ν. 2084/1992, που εισήγαγε την αρχή της απαγόρευσης υπαγωγής στην

(παράλληλη) ασφάλιση περισσότερων του ενός ασφαλιστικών φορέων κατά τον ίδιο χρόνο, αφού η διάταξη αυτή, κατά τα προεκτεθέντα, καταλαμβάνει τους νέους και όχι τους παλαιούς (όπως η αιτούσα την επιστροφή των εισφορών) ασφαλισμένους.

24. Περαιτέρω, άλλο είναι το ζήτημα της αναγνώρισης εκ μέρους της ανωτέρω ασφαλισμένης, μέσω εξαγοράς, και στο πρώην ΤΠΔΥ, του διανυθέντος στο πρώην ΤΑΠΕΜ χρόνου ασφάλισής της, για το νόμιμο ή μη της οποίας (εξαγοράς) δεν υφίσταται νομικός προβληματισμός που να απασχολεί την ερωτώσα υπηρεσία και η οποία πάντως (εξαγορά) διέπεται από τις ειδικές για το ΤΠΔΥ διατάξεις και εξακολουθεί να ισχύει ανεξαρτήτως του εάν εχώρησε ή όχι νομίμως, δοθέντος ότι ουδέποτε ανακλήθηκε η οικεία για την εν λόγω εξαγορά απόφαση του ΤΠΔΥ, και άλλο το ζήτημα που θέτει η ερωτώσα υπηρεσία, το οποίο επικεντρώνεται στην υποχρέωση ή μη επιστροφής από το τ. ΤΑΠΕΜ, των εισφορών του (παράλληλου και όχι διαδοχικώς διανυθέντος) χρόνου ασφάλισης από 28-8-1992 έως 1-1-1999, για τον οποίο (χρόνο) έχει ήδη λάβει η αιτούσα προσαυξημένη παροχή εφάπαξ από το πρώην ΤΠΔΥ, και το οποίο (ζήτημα) ρυθμίζεται αποκλειστικά από τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 1 του Κανονισμού του ΤΑΠΕΜ (ΥΑ Φ. 30105/4234/155/2004), καθώς και του άρθρου 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992, την συνεφαρμογή των οποίων διατάξεων επιβάλλει το άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 4242/2014 που ορίζει ότι: *" Για την επιστροφή εισφορών χρόνου ασφάλισης έως 31-12-2013 (άρα και των εισφορών του ερωτήματος) η παροχή προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις των οικείων καταστατικών και τη γενικότερη νομοθεσία που ισχύουν μέχρι την ημερομηνία αυτή."*

25. Και είναι μεν αληθές ότι, μετά την αντικατάσταση με το άρθρο μόνο της υπουργικής απόφασης Φ.125/1763/24-11-1998 (Β' 1242/8-12-1998) του δευτέρου εδαφίου της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Οργανισμού του πρώην ΤΠΔΥ, άρθηκε η δυνατότητα που είχε παρασχεθεί μέχρι τότε στους ασφαλισμένους του ΤΠΔΥ, να μπορούν να αναγνωρίσουν με εξαγορά και να προσμετρήσουν, ως χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τούτο, εκτός από τον χρόνο της υπηρεσίας τους ως τακτικών υπαλλήλων του Δημοσίου, και τον χρόνο της προϋπηρεσίας τους στο Δημόσιο που διανύθηκε με άλλη ιδιότητα (λ.χ. ως ΙΔΑΧ) και μέχρι τη μονιμοποίησή τους σε αυτό, έστω και εάν για τον ίδιο αυτό χρόνο είχαν υπαχθεί στην ασφάλιση και άλλου φορέα ή κλάδου ή λογαριασμού πρόνοιας, πλην όμως, η πιο πάνω υπουργική απόφαση, μη έχουσα αναδρομική ρύθμιση, που να ορίζει ρητά ότι η απαγόρευση που αυτή εισάγει, καταλαμβάνει όλες ανεξαιρέτως τις υποβαλλόμενες εφεξής του χρόνου ισχύος της (8-12-1998) αιτήσεις εξαγοράς, ακόμη και εάν αυτές αφορούν παρελθόντα, δηλαδή προ της ισχύος της διανυθέντα χρόνο ασφάλισης,

κατά την ορθή της ερμηνεία, αφορά τους εφεξής της ισχύος της διανυθέντες σε άλλους φορείς πρόνοιας χρόνους ασφάλισης, έστω και εάν η υποβαλλόμενη αίτηση εξαγοράς, υποβάλλεται μετά την έναρξη ισχύος της ΥΑ.

26. Συνεπώς, στη κρινόμενη περίπτωση, και παρά το γεγονός ότι η υπ' αριθμ. πρωτ. 1943/16-3-1999 αίτηση προς το ΤΠΔΥ, υποβλήθηκε μετά την έναρξη ισχύος (8-12-1998) της ανωτέρω ΥΑ, νομίμως εχώρησε η εξαγορά του προγενέστερου της έναρξης ισχύος της υπουργικής αυτής απόφασης χρονικού διαστήματος (28-8-1992 – 7.12.1998), ενώ αντιθέτως μη σύννομη ήταν η εξαγορά του από 8-12-1998 έως και 1-1-1999 χρονικού διαστήματος. Ανεξαρτήτως όμως τούτων και όπως προεκτέθηκε, ενόψει του ότι, η οικεία για την εν λόγω εξαγορά απόφαση του ΤΠΔΥ, ουδέποτε ανακλήθηκε, παράγει, ως ατομική διοικητική πράξη όλες τις έννομες συνέπειές της, υπό την έννοια του ότι θεωρείται σύννομη η εξαγορά όλου του επίμαχου αυτού χρονικού διαστήματος.

27. Κατά την πλειοψηφήσασα λοιπόν αυτή άποψη, η ασφαλισμένη για την οποία τίθεται το παρόν ερώτημα, η οποία παρέμεινε στην ασφάλιση του ΤΑΠΕΜ και ήδη Ε.Φ.Κ.Α. για τουλάχιστον τρία έτη και δεν δικαιούται εφάπαξ βοηθήματος από το συγκεκριμένο ταμείο για το χρονικό διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999, βάσιμα αξιώνει την επιστροφή των εισφορών της, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας του ΤΑΠΕΜ, 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992 και 18 παρ.2 του ν. 4242/2014 και η καταβολή τούτων προς την εν λόγω αιτούσα, θα πρέπει να γίνει κατά τα διεξοδικώς διαλαμβανόμενα στις διατάξεις αυτές. Εξάλλου, είναι αδιάφορο το γεγονός ότι, για τον ίδιο χρόνο, για τον οποίο ζητείται η εν λόγω επιστροφή των εισφορών, έχει ήδη η ανωτέρω ασφαλισμένη λάβει ανάλογες παροχές από το ΤΠΔΥ, αφού κατά την προπαρατεθείσα ορθή ερμηνεία, των ως άνω εφαρμοστέων στη κρινόμενη περίπτωση διατάξεων, ως μη δικαιούμενοι εφάπαξ βοηθήματος νοούνται εκείνοι που δεν πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις για λήψη παροχής εφάπαξ από τον συγκεκριμένο φορέα πρόνοιας από τον οποίο αποχώρησαν και στον οποίο υπέβαλαν το σχετικό αίτημά τους για επιστροφή εισφορών (και εν προκειμένω το πρώην ΤΑΠΕΜ) και όχι από οποιονδήποτε άλλο φορέα πρόνοιας (λ.χ. το πρώην ΤΠΔΥ).

28. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Αντιπρόεδρο του ΝΣΚ και τους Νομικούς Συμβούλους Νικόλαο Καραγιώργη, Μιχαήλ Τζουβάρα, Αντώνιο Παπαγεωργίου (ψήφοι τέσσερις) με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια, Σταυρούλα

Καλαμπαλίκη, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.(γνώμη χωρίς ψήφο) η ανωτέρω επιστροφή των εισφορών επιβάλλεται για τον ακόλουθο λόγο:

Ο θεσμός της διαδοχικής ασφάλισης υπήρξε απόρροια της ανάγκης αποτροπής της απώλειας του ασφαλιστικού χρόνου που διανύει ο εργαζόμενος κατά τη μεταβολή ασφαλιστικού φορέα στη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου, από οργανισμό κύριας σε οργανισμό κύριας ασφάλισης, από οργανισμό επικουρικής ασφάλισης σε οργανισμό επικουρικής ασφάλισης και από οργανισμό πρόνοιας(εφάπαξ παροχών) σε οργανισμό πρόνοιας⁸. Οι κανόνες της διαδοχικής ασφάλισης αποσκοπούν στην ασφαλιστική προστασία και στη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος για τους εργαζόμενους που ασφαλίστηκαν διαδοχικά σε περισσότερους ασφαλιστικούς φορείς και έχουν εφαρμογή μία μόνο φορά. Αποτελεί δε, δικαίωμα των ασφαλισμένων, οι οποίοι μπορούν να επιδιώξουν και αυτοτελή από κάθε οργανισμό συνταξιοδότηση και για το λόγο αυτό χωρεί πάντοτε ύστερα από σχετικό αίτημα αυτών (Κοινωνική Ασφάλιση Γαληνού-Πόνη, σελ.285 κ.επ. με περαιτέρω παραπομπή στη νομολογία, ΝΣΚ 375/2010,162/1990).Η διαδοχική ασφάλιση ενοποιεί τον ασφαλιστικό βίο του απασχολούμενου, συνυπολογίζοντας περιόδους ασφάλισης που πραγματοποίησε σε διάφορους φορείς. Ο σκοπός της διαδοχικής ασφάλισης δεν περιορίζεται απλώς στο συνυπολογισμό του χρόνου, κατά τον οποίο ο ενδιαφερόμενος διετέλεσε στην ασφάλιση διαφορετικών φορέων. Αυτό που (πρέπει να) διασφαλίζεται, με τον εν λόγω θεσμό, είναι η αποφυγή γενικά της *δυσμενούς μεταχείρισης του διαδοχικά ασφαλισμένου*. Σκοπός των διατάξεων περί διαδοχικής ασφάλισης δεν είναι η εξασφάλιση στους ασφαλισμένους της δυνατότητας επιλεκτικού συνδυασμού των πλεονεκτημάτων που παρέχουν σε αυτούς οι διατάξεις που διέπουν τους επιμέρους φορείς (Α.Στεργίου, Διαδοχική Ασφάλιση, σε Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης, 2^η έκδ., 2014, σ.517-520.)

Η διαδοχική ασφάλιση διακρίνεται από την παράλληλη (ή πολλαπλή) ασφάλιση. Στην τελευταία ο ασφαλισμένος υπάγεται σε περισσότερους φορείς κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Δηλαδή οι περίοδοι ασφάλισης δεν διαδέχονται η μία την άλλη, αλλά διανύονται ταυτόχρονα, λόγω της παράλληλης ασφάλισης σε περισσότερους φορείς. Οι χρόνοι αυτοί δεν μπορούν να συνυπολογιστούν. Η περίοδος παράλληλης ασφάλισης σε περισσότερους από ένα φορείς λαμβάνεται υπόψη μόνο μία φορά (Α.Στεργίου όπ.αν., αλλά και Α.Πετρόγλου, Δίκαιο Κοινωνικής Ασφαλίσεως 1974,τ.Β´,σελ.551, κατά τον οποίο «πρέπει από την πολιτεία να εξασφαλισθεί στον

⁸ *πρόκειται για το άρθρο 12 ν.1405/1983 (Γ.Ψηλού, Η διαδοχική ασφάλιση-Όπως ισχύει και όπως μέλλει να ισχύσει από 1.1.2004, ΔΕΝ 60/2004, Τεύχος 1420,σελ.224 κ.επ.)*

ασφαλισμένο η δυνατότητα συνυπολογισμού του διαδοχικά πραγματοποιηθέντος χρόνου ασφάλισης, για να μην απολέσει αυτός, λόγω μεταβολών επαγγελματικού προσανατολισμού, την κοινωνική προστασία, όχι όμως και για να καταστεί πλουσιότερος). Παράλληλη ασφάλιση υπάρχει όταν ένα πρόσωπο ασκεί παράλληλα δύο ή πλείονα επαγγέλματα, για το καθένα από τα οποία υπάγεται σε διαφορετικό Ταμείο ασφάλισης (Γ.Ψηλού, Ειδικότερα για την Παράλληλη και Διαδοχική Ασφάλιση, ΔΕΝ2004, Τεύχος 1438 σελ.1720).

Κατά το άρθρο 7 παρ. 1 και 2 του ν.δ. 4202/1961, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 1405/1983, οι διατάξεις του νομοθέτηματος αυτού εφαρμόζονται ανάλογα και για την ασφάλιση σε οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης, στις περιπτώσεις διαδοχικής υπαγωγής σε περισσότερους από έναν από τους οργανισμούς αυτούς. Στις περιπτώσεις αυτές, η προσμέτρηση του χρόνου ασφάλισης που διανύθηκε στους διάφορους οργανισμούς γίνεται μόνο για τη θεμελίωση του δικαιώματος χορήγησης εφάπαξ παροχής. Στην περίπτωση αυτή το ποσό του εφάπαξ βοηθήματος υπολογίζεται με βάση το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που διανύθηκε σε όλους τους οργανισμούς, ο κάθε δε οργανισμός που μετέχει στη διαδοχική ασφάλιση καταβάλλει στον δικαιούχο το ποσό που βαρύνει αυτόν ανάλογα με τον χρόνο που είχε στην ασφάλισή του (ΣΤΕ 20/2001, Χατζηδημητρίου-Ψηλού Ασφαλιστική Νομοθεσία 1991,σελ.847).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι κατά το χρονικό διάστημα που ο ασφαλισμένος διατηρεί ενεργή την παράλληλη ασφάλισή του σε περισσότερους ασφαλιστικούς φορείς, δεν έχει δικαίωμα να επιδιώξει την εφαρμογή των διατάξεων περί διαδοχικής ασφάλισης και να ζητήσει το συνυπολογισμό των χρονικών διαστημάτων που διάνυσε στους φορείς αυτούς, έστω και αν τα χρονικά αυτά διαστήματα δεν συμπίπτουν. Στην περίπτωση αυτή, ο ασφαλισμένος μπορεί είτε να ζητήσει από κάθε φορέα χωριστά τις παροχές που δικαιούται να λάβει βάσει της νομοθεσίας που διέπει το φορέα, είτε να διακόψει, με δήλωσή του που υποβάλλεται εγκαίρως, την ασφάλισή του στους λοιπούς φορείς, οπότε μπορεί να ζητήσει την εφαρμογή των διατάξεων περί διαδοχικής ασφάλισης (ΣΤΕ 1189/2008, 6/2007, 1608/2006, 3447/1977, Α.Πετρόγλου όπ.αν.σελ.553)

Στην προκειμένη περίπτωση με βάση τις αρχές της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, που επιβάλλουν το σεβασμό των καλή τη πίστει δημιουργηθεισών καταστάσεων (Α.Στεργίου,οπ.αν.σελ.320-329.) και λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες νομοθετικές διατάξεις, και ειδικότερα εκείνη του δεύτερου εδάφιου της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του

Οργανισμού του Τ.Π.Δ.Υ., όπως ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο μόνο της υπουργικής απόφασης Φ.125/1763/24.11.1998 (Β'1242/8.12.1998), χρόνος προϋπηρεσίας, για τον οποίο ο ασφαλισμένος είχε υπαχθεί στην ασφάλιση άλλου ταμείου, κλάδου ή λογαριασμού προνοίας, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί στο Τ.Π.Δ.Υ., συνάγεται ότι ο χρόνος από 28.8.1992 έως 1.1.1999, κατά τον οποίο η αιτούσα είχε υπαχθεί στην ασφάλιση φορέα πρόνοιας (ΤΑΠΕΜ) ο οποίος χορηγούσε εφάπαξ παροχή, δεν μπορούσε να εξαγορασθεί στο Τ.Π.Δ.Υ.. Μπορούσε όμως να προσμετρηθεί, ο χρόνος αυτός ασφάλισης στον άλλο φορέα, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί διαδοχικής ασφάλισης, δηλαδή κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7 παρ. 3 του ν.δ. 4202/1961, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 παρ. 3 του ν. 1405/1983 (πρβλ. ΣτΕ3484/2011,2526/2008, ΔΕΑ 2053/2015). Επομένως, ορθά δεν απονεμήθηκε στην αιτούσα εφάπαξ βοήθημα από το ΤΑΠΕΜ για το εν λόγω χρονικό διάστημα και εύλογα η αιτούσα περιόρισε το αρχικό αίτημά της μόνο στην επιστροφή των ασφαλιστικών εισφορών, ενόψει του ότι δεν προκύπτει δόλος της αιτούσας ως προς την εξαγορά του χρόνου ασφάλισης (απόκρυψη της προηγούμενης υπαγωγής αυτής στο ΤΑΠΕΜ), ενώ απεναντίας, η υπηρεσία συνέπραξε με θετικές ενέργειές της στην εξαγορά αυτού του χρόνου, ικανοποιώντας το αίτημα της ασφαλισμένης.

29. Με βάση τα εκτεθέντα και αναλυθέντα και με υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών του ερωτήματος στα συμπεράσματα και τις διαπιστώσεις που προαναφέρθηκαν, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο τεθέν ερώτημα είναι η ακόλουθη:

Η Α.Θ. η οποία παρέμεινε στην ασφάλιση του ΤΑΠΕΜ και ήδη ε-Ε.Φ.Κ.Α. για τουλάχιστον τρία έτη και δεν δικαιούται εφάπαξ βοήθηματος από το συγκεκριμένο ταμείο για το χρονικό διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999, βάσιμα αξιώνει την επιστροφή των εισφορών της σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας του ΤΑΠΕΜ, 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992 και 18 παρ.2 του ν.4242/2014 και η καταβολή θα πρέπει να γίνει κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές.

Απάντηση

30. Επομένως στο ερώτημα της Υπηρεσίας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι, η Α.Θ. η οποία παρέμεινε στην ασφάλιση του ΤΑΠΕΜ και ήδη ε-Ε.Φ.Κ.Α. για τουλάχιστον τρία έτη και δεν δικαιούται εφάπαξ βοήθηματος για το χρονικό διάστημα από 28.8.1992 έως 1.1.1999, βάσιμα αξιώνει την επιστροφή των εισφορών της σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 18 παρ.1

του Κανονισμού Λειτουργίας του ΤΑΠΕΜ, 56 παρ.2 του ν. 2084/1992 και 18 παρ.2 του ν. 4242/2014 και η καταβολή θα πρέπει να γίνει κατά τα οριζόμενα σε αυτές.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 5.1.2022

Ο Πρόεδρος ΣΤ΄ Τμ. ΝΣΚ

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Σταυρούλα Καλαμπαλίκη
Πάρεδρος ΝΣΚ